

EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİNDE YAPILAN ANA REVİZYONA İLİŞKİN METODOLOJİK DOKÜMAN

Giriş

Ekonomik güven endeksi, ekonomideki arz ve talep yönündeki aktörlerin (üretici ve tüketicilerin), genel ekonomik duruma ilişkin davranış, değerlendirme, karar, beklenti ve eğilimlerini bir bütün olarak ve kapsamlı biçimde özetleyen ve öncü gösterge niteliğini taşıyan bir bileşik endekstir.

Endeks, gayri safi yurt içi hasıla (GSYH), istihdam ve sanayi üretim gibi yaygın kullanılan ekonomik göstergelerden daha erken bilgi sağlamakta ve mevcut ekonomik durumun izlenmesinin yanı sıra, ekonomideki kırılma noktaları ve potansiyel risklerin önceden görülerek tedbir alınmasını mümkün kılmak amacıyla kullanıma sunulmaktadır.

Ekonomik güven endeksi, tüketici güven endeksi ile mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörlerine ilişkin güven endekslerine ait normalleştirilmiş alt endekslerin ağırlıklandırılarak birleştirilmesinden oluşmaktadır (alt endeksler için bakınız Tablo 1).

Alt endekslere eşit oranda dağıtılan beş sektörün ağırlıkları aşağıdaki gibidir;

- Tüketici : %20
- Reel kesim (imalat sanayi) : %40
- Hizmet : %30
- Perakende ticaret : %5
- İnşaat : %5

Türkiye İstatistik Kurumu, ekonomik güven endeksini 2012 Ocak ayından başlayan bir seri şeklinde 2015 Ocak ayından itibaren aylık olarak yayımlamaktadır. Ekonomik güven endeksi serisinin 2012 yılında başlamasının nedeni veri kaynaklarından biri olan tüketici güven endeksi alt endekslerinin 2012 yılında başlaması idi. Tüketici güven endeksi alt endeks serileri, çok değişkenli modelinin kullanılmasını sağlayacak derinliğe ulaşması ile birlikte 2004 Ocak - 2011 Aralık dönemi için geriye çekilmiştir. Böylelikle 2007 Ocak ayından itibaren verisi bulunan reel kesim güven endeksi serilerini ve 2011 yılından bu yana verisi bulunan; hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü serilerini kullanarak ekonomik güven endeksi veri derinliğini artırmak mümkün hale gelmiştir. Bu kapsamda yapılan revizyon neticesinde, ekonomik güven endeksi, 2007 Ocak ayından başlayacak şekilde revize edilerek hesaplanmıştır.

Bu revizyon, sadece serinin başlangıç yılının geriye çekilmesine yönelik olup, yayımlandığı tarihten itibaren Avrupa Birliği Uyumlaştırılmış İşyeri ve Tüketici Anketleri ortak programına tam uyumlu olarak hesaplanmakta olan endeksin hesaplama yöntemi ve ağırlıklandırılmasında herhangi bir değişiklik söz konusu değildir.

Ekonomik güven endeksinin hesaplamasında kullanılan alt endeks serileri, revizyon öncesi ve sonrasında serilerin başlangıç dönemi, ilave edilen dönem sayısı ve veri kaynağı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Ekonomik Güven Endeksi Revizyon Durumu

Güven endeksi	Güven alt endeksi	Kullanılan alt endeksler başlangıç dönemi		2017 Revizyon sonrası ek dönem	
		Revizyon öncesi (2015 ve 2016)	2017 Revizyon sonrası	Sayısı	Veri kaynağı
Tüketici güven endeksi	Hanenin maddi durum beklentisi (gelecek 12 aylık dönemde)	2012 Ocak	2007 Ocak	60 ay	TÜİK tarafından geriye çekilen seriler
	Genel ekonomik durum beklentisi (gelecek 12 aylık dönemde)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	İşsiz sayısı beklentisi (gelecek 12 aylık dönemde)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	Tasarruf etme ihtimali (gelecek 12 aylık dönemde)	2012 Ocak	2007 Ocak		
Reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi	Toplam sipariş miktarı (mevcut durum)	2012 Ocak	2007 Ocak	60 ay	TCMB tarafından halihazırda yayımlanan seriler
	Mamul mal stok miktarı (mevcut durum)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	Üretim hacmi (gelecek 3 ay)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	Toplam istihdam (gelecek 3 ay)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	Toplam sipariş miktarı (son 3 ay)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	İhracat sipariş miktarı (gelecek 3 ay)	2012 Ocak	2007 Ocak		
	Sabit sermaye yatırım harcaması	2012 Ocak	2007 Ocak		
	Genel gidişat	2012 Ocak	2007 Ocak		
Hizmet sektörü güven endeksi	İş durumu (son 3 aylık dönemde)	2012 Ocak	2011 Ocak	12 ay	TÜİK tarafından halihazırda yayımlanan seriler
	Hizmetlere olan talep (son 3 aylık dönemde)	2012 Ocak	2011 Ocak		
	Hizmetlere olan talep beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	2012 Ocak	2011 Ocak		
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	İş hacmi-satışlar (son 3 aylık dönemde)	2012 Ocak	2011 Ocak	12 ay	TÜİK tarafından halihazırda yayımlanan seriler
	Mevcut mal stok seviyesi	2012 Ocak	2011 Ocak		
	İş hacmi-satışlar beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	2012 Ocak	2011 Ocak		
İnşaat sektörü güven endeksi	Alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi	2012 Ocak	2011 Ocak	12 ay	TÜİK tarafından halihazırda yayımlanan seriler
	Toplam çalışan sayısı beklentisi (gelecek 3 aylık dönemde)	2012 Ocak	2011 Ocak		

Ana Revizyon Nedenleri

Bileşik yapıya sahip endeksler, farklı kaynaklardan farklı uzunlukta (derinlikte) verilerin aynı dili konuşacak şekilde bir araya getirilmesi ile tasarlanmaktadır. Bileşik yapıda endekslerin kapsadığı dönem sayısının uzun olması (veri derinliğinin yüksek olması) endeksin ifade etmeye çalıştığı bütünlüğü daha anlaşılabilir hale getirmektedir.

Ekonomik güven endeksi de farklı sektörlerle ait güven endekslerini bir araya getiren bir bileşik endeks serisidir. Endeksin hesaplanmasında kullanılan alt endekslere ait zaman serilerinin daha uzun olması, uzun dönem bilgisini içinde barındıran ortalama ve standart sapma değerlerini kullanmayı mümkün kılmakta ve aynı zamanda endeksin karşılaştırıldığı diğer verilerle (GSYH gibi) daha anlamlı bir ilişki içinde olmasını sağlamaktadır.

Tablo 1'de belirtildiği üzere 2015 ve 2016 yıllarında yayımlanan endeksin hesaplamasında kullanılan 20 alt endeksin tamamının başlangıç dönemi 2012 yılı Ocak ayıdır. Ancak, bu 20 alt endeks içinde yer alan;

- Reel kesim (imalat sanayi) güven endeksine ait 8 alt endeks serisi 2007 yılı Ocak ayından itibaren,
- Hizmet sektörü güven endeksine ait 3, perakende ticaret sektörü güven endeksine ait 3 ve inşaat sektörü güven endeksine ait 2 alt endeks serisi 2011 yılı Ocak ayından itibaren halihazırda yayımlanmaktadır.

Bunlara ilaveten, 2012 yılı Ocak ayında başlayan tüketici güven endeksine ait 4 alt endeks serisi, literatürde yeni kullanılmaya başlayan “çok değişkenli modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi” kullanılarak 2004 Ocak - 2011 Aralık dönemi için geriye dönük seriler şeklinde üretilmiştir. “VAR modelleri - Doğrusal Olmayan Optimizasyon - Dengeleme” alt yöntemlerini barındıran ve geçmişe ilişkin kullanılabilir hiçbir bilginin olmadığı durumda kullanılan bu yöntem, tüketici güven endeksi ve alt endekslerin 2012-2016 dönemindeki ilişkilerinden elde edilen öğrenme matrisinin 2004-2011 dönemine uygulanması olarak özetlenebilir. 2016 yılı öncesinde, gerek tüketici güven endeksi gerekse alt endeksleri, öğrenme matrisi oluşturmak için yeterli olgunluğa erişmediği (yeterli dönem sayısı barındırmadığı) için geriye çekilemeyen alt endeks serileri, 2016 yılı sonu itibarıyla gerekli şartları sağladığı değerlendirilerek geriye çekilmiştir. Geriye çekme sürecine ilişkin detaylı bilgiye http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1104 linkinde yer alan metaveri sekmesinden ulaşılabilmektedir.

Bu çerçevede, 2017 yılında yapılan revizyon işlemi ile birlikte seri uzunluğunu (veri derinliğini) artırmak için; 2007 yılı başından itibaren reel kesim (imalat sanayi) 8 alt endeksi ve tüketici güven endeksi 4 alt endeksi ile 2011 yılı başından itibaren hizmet, perakende ticaret ve inşaat güven endeksleri toplam 8 alt endeksi olmak üzere genel toplamda 20 alt endeks hesaplamada kullanılmıştır.

Ekonomik Güven Endeksi Serisinin Geriye Dönük Hesaplanması

2015 yılında yayımlanan endeks hesaplamalarında normalleştirme işlemi için kullanılan analiz dönemi 2012 Ocak ayı ile referans döneminden bir önceki ay arasındaki dönemi kapsayacak şekilde kullanılmaktayken, 2016 yılında analiz dönemi 2012 Ocak - 2015 Aralık dönemi şeklinde sabitlemiştir.

2017 yılında yapılan revizyonla birlikte endeksin hesaplama yönteminde 2016 yılına göre iki farklı durum bulunmaktadır:

Birincisi; 2017 yılı için normalleştirme işleminde kullanılan analiz dönemi 2007 Ocak - 2016 Aralık'tır.

İkincisi;

- 2007 Ocak - 2010 Aralık dönemi hesaplamaları tüketici ve reel kesim (imalat sanayi) alt endeks verileri kullanılarak yapılmıştır,
- 2011 Ocak sonrası dönemde tüm alt endeks verileri hesaplamaya dahil edilmiştir.

Revizyon işlemi sonrası; 2007-2011 dönemi için revizyon öncesi mevcut olmayan ekonomik güven endeksi serisi elde edilmiş olup 2012-2016 döneminde mevcut olan seri ise yeni seri ile revize edilmiştir.

Ana Revizyonun Uzunluğu

Revizyon işlemi, 2007 yılı Ocak ayından başlayarak 2016 yılı Aralık ayına kadar yapılmıştır.

Ana Revizyonun Derinliği

Revizyon işlemi, ekonomik güven endeksi serisi için yapılmıştır.

Ana Revizyonun Etkileri

Revizyon öncesi alt endekslerdeki değişimlere aşırı duyarlı tepki veren bileşik endeks, yapılan revizyon sonrası veri derinliğinin artırılması sayesinde alt endekslere çok daha olağan tepki verir hale gelmiştir.

Ekonomik güven endeksi serisi için yapılan revizyonun etkilerini gösteren tablo ve grafik aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2 değerlendirildiğinde, 2012 yılı öncesi eski seri endeks değerleri ve revizyon oranları bulunmamakta, 2012 yılından itibaren yeni ekonomik güven endeksi seri değerlerinde eski seri değerlerine göre ortalama %7,01 oranında mutlak revizyon olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Ekonomik Güven Endeksi Ana Revizyon Etkileri

Yıl	Ay	ESKİ SERİ	YENİ SERİ	MUTLAK REVİZYON (%)	Yıl	Ay	ESKİ SERİ	YENİ SERİ	MUTLAK REVİZYON (%)
2007	Ocak	-	113,0	-	2012	Ocak	109,7	105,8	3,74
2007	Şubat	-	110,9	-	2012	Şubat	109,1	105,3	3,68
2007	Mart	-	109,7	-	2012	Mart	116,0	107,1	8,28
2007	Nisan	-	110,2	-	2012	Nisan	113,9	105,8	7,64
2007	Mayıs	-	105,2	-	2012	Mayıs	113,0	106,3	6,33
2007	Haziran	-	107,8	-	2012	Haziran	104,7	104,2	0,50
2007	Temmuz	-	108,7	-	2012	Temmuz	110,1	105,8	4,06
2007	Ağustos	-	111,7	-	2012	Ağustos	101,4	102,8	1,40
2007	Eylül	-	109,9	-	2012	Eylül	98,3	102,1	3,74
2007	Ekim	-	109,4	-	2012	Ekim	100,2	101,2	0,96
2007	Kasım	-	107,7	-	2012	Kasım	97,0	100,5	3,49
2007	Aralık	-	109,4	-	2012	Aralık	96,0	100,3	4,31
2008	Ocak	-	107,2	-	2013	Ocak	98,9	102,1	3,13
2008	Şubat	-	103,7	-	2013	Şubat	110,0	104,9	4,79
2008	Mart	-	98,3	-	2013	Mart	112,0	105,3	6,35
2008	Nisan	-	92,0	-	2013	Nisan	107,5	104,3	3,12
2008	Mayıs	-	90,7	-	2013	Mayıs	108,4	104,7	3,57
2008	Haziran	-	89,4	-	2013	Haziran	106,7	103,4	3,11
2008	Temmuz	-	88,4	-	2013	Temmuz	104,1	103,3	0,81
2008	Ağustos	-	90,6	-	2013	Ağustos	106,6	104,1	2,41
2008	Eylül	-	85,2	-	2013	Eylül	106,9	103,0	3,75
2008	Ekim	-	74,4	-	2013	Ekim	114,3	105,8	8,07
2008	Kasım	-	61,3	-	2013	Kasım	115,7	106,4	8,67
2008	Aralık	-	64,7	-	2013	Aralık	110,7	104,4	6,00
2009	Ocak	-	67,2	-	2014	Ocak	101,6	102,0	0,39
2009	Şubat	-	71,1	-	2014	Şubat	95,7	98,8	3,15
2009	Mart	-	70,9	-	2014	Mart	96,7	99,3	2,66
2009	Nisan	-	83,9	-	2014	Nisan	97,8	100,8	2,98
2009	Mayıs	-	93,7	-	2014	Mayıs	96,3	100,1	3,78
2009	Haziran	-	96,5	-	2014	Haziran	96,8	99,6	2,89
2009	Temmuz	-	96,6	-	2014	Temmuz	92,3	98,2	6,05
2009	Ağustos	-	95,5	-	2014	Ağustos	95,3	99,6	4,33
2009	Eylül	-	94,2	-	2014	Eylül	103,2	102,0	1,15
2009	Ekim	-	94,6	-	2014	Ekim	103,8	101,1	2,62
2009	Kasım	-	94,7	-	2014	Kasım	91,6	97,5	6,04
2009	Aralık	-	96,3	-	2014	Aralık	94,9	98,6	3,77
2010	Ocak	-	100,5	-	2015	Ocak	95,0	98,8	3,88
2010	Şubat	-	100,5	-	2015	Şubat	93,8	98,8	5,10
2010	Mart	-	104,6	-	2015	Mart	84,1	95,6	12,06
2010	Nisan	-	106,8	-	2015	Nisan	86,0	95,8	10,30
2010	Mayıs	-	104,5	-	2015	Mayıs	87,0	96,2	9,56
2010	Haziran	-	104,6	-	2015	Haziran	83,5	95,5	12,57
2010	Temmuz	-	105,2	-	2015	Temmuz	86,5	96,5	10,37
2010	Ağustos	-	106,5	-	2015	Ağustos	86,5	95,4	9,35
2010	Eylül	-	107,9	-	2015	Eylül	72,6	90,7	19,98
2010	Ekim	-	107,3	-	2015	Ekim	82,6	94,0	12,13
2010	Kasım	-	109,6	-	2015	Kasım	104,8	102,6	2,13
2010	Aralık	-	110,1	-	2015	Aralık	100,8	100,7	0,10
2011	Ocak	-	116,3	-	2016	Ocak	83,9	95,3	12,00
2011	Şubat	-	113,9	-	2016	Şubat	71,5	90,3	20,89
2011	Mart	-	112,9	-	2016	Mart	78,3	93,1	15,94
2011	Nisan	-	112,2	-	2016	Nisan	73,5	91,0	19,26
2011	Mayıs	-	112,3	-	2016	Mayıs	82,3	94,1	12,56
2011	Haziran	-	113,6	-	2016	Haziran	83,3	94,8	12,08
2011	Temmuz	-	112,5	-	2016	Temmuz	95,7	98,9	3,18
2011	Ağustos	-	108,1	-	2016	Ağustos	72,7	92,3	21,24
2011	Eylül	-	111,4	-	2016	Eylül	87,8	97,0	9,48
2011	Ekim	-	106,2	-	2016	Ekim	80,6	94,4	14,70
2011	Kasım	-	107,9	-	2016	Kasım	86,5	95,1	9,01
2011	Aralık	-	107,1	-	2016	Aralık	70,5	89,2	20,98
Ortalama Mutlak Revizyon (%)				-	Ortalama Mutlak Revizyon (%)				7,01

- Bilgi yoktur.

Grafik 1. Ekonomik Güven Endeksi Ana Revizyon Etkileri

